

**Onbelemmerd in Amsterdam Oud Zuid**  
**beleid mensen met een lichamelijke handicap Amsterdam Oud Zuid**

**Stadsdeel Amsterdam Oud Zuid**  
**Januari 2002**

## INHOUDSOPGAVE

<b>1. INLEIDING.....</b>	<b>3</b>
<b>2. UITGANGSPUNTEN LOKALE OVERHEID.....</b>	<b>4</b>
2.1 <i>STEDELIJK BELEID.....</i>	4
2.2 <i>BELEID VAN STADSDEEL AMSTERDAM OUD ZUID.....</i>	4
<b>3. AANDACHTSGEBIEDEN.....</b>	<b>6</b>
3.1 <i>ALGEMEEN.....</i>	6
3.2 <i>SECTOR WELZIJN, ONDERWIJS &amp; SPORT.....</i>	6
3.3 <i>SECTOR STADSDEELWERKEN.....</i>	8
3.4 <i>SECTOR RUIMTELIJKE EN ECONOMISCHE ONTWIKKELING.....</i>	9
3.5 <i>SECTOR PUBLIEKSZAKEN.....</i>	11
3.6 <i>CONCERNSTAF.....</i>	12
<b>4. INTERSECTORALE ORGANISATIE.....</b>	<b>13</b>
<b>5. FINANCIËLE PARAGRAAF.....</b>	<b>14</b>

## BIJLAGE

1. Sociale uitsluiting en sociale activering in Oud-Zuid. de positie van kwetsbare groepen. Een notitie van de fractie van de Partij van de Arbeid in stadsdeel Amsterdam Oud Zuid, oktober 2001.
2. Hoe toegankelijk is Oud Zuid, GroenLinks.
3. Preadvies stadsdeelbeleid voor mensen met een lichamelijke handicap.

## 1. Inleiding

Het beleid gericht op mensen met een lichamelijke handicap is een divers beleidsterrein. Het stadsdeel is van mening dat deze groep structurele aandacht verdient op stadsdeelniveau. Voor de structurering van het stadsdeelbeleid voor mensen met een lichamelijke handicap heeft het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel Amsterdam Oud Zuid in 2000 de wethouder Welzijn benoemd voor de coördinatie van dit beleid.

In Amsterdam zet de Stichting Gehandicapten Overleg Amsterdam (SGOA) zich als belangenbehartiger van mensen met een lichamelijke handicap in voor een bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar Amsterdam. Zij doet dit door het beleid van de gemeente, stadsdelen, instellingen en bedrijven te beïnvloeden en hen gevraagd en ongevraagd van advies te dienen. De SGOA streeft ernaar structureel betrokken te worden bij het ontwikkelen van beleid en desgewenst bij de uitvoering ervan met als doel een vanzelfsprekende en voortdurende aandacht voor fysieke en mentale toegankelijkheid van de samenleving voor iedereen. Waar noodzakelijk zal de SGOA gebruik maken van de deskundigheid van de aangesloten organisaties van lichamelijk gehandicapten.

Het stadsdeel Amsterdam Oud Zuid heeft geen expliciet beleidskader voor gehandicaptenbeleid. Dit betekent niet dat er niets gebeurt op dit terrein. Gedurende de afgelopen jaren heeft het stadsdeel op het gebied van de verbetering van de toegankelijkheid actie ondernomen. Bij de bouw en inrichting van de stadsdeelkantoren is bijvoorbeeld rekening gehouden met de toegankelijkheid. Voornamelijk op ad hoc basis wordt ingehaakt op ontwikkelingen in het stadsdeel en op stedelijk ingezet beleid.

Zowel het stadsdeel als de SGOA vinden dat een instrumentele invulling noodzakelijk is voor het beleid voor mensen met een lichamelijke handicap. Vanuit de politiek is in 2001 specifieke aandacht gevraagd voor het beleid voor mensen met een lichamelijke handicap. De fractie van de Partij van de Arbeid (PvdA) heeft in oktober 2001 een notitie ter preadvisering aangeboden aan het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel Amsterdam Oud Zuid over Sociale Uitsluiting (bijlage 1). De fractie van GroenLinks heeft een brochure overhandigd aan het Dagelijks Bestuur 'Hoe toegankelijk is Oud Zuid?' (bijlage 2). Voorts heeft de fractie van GroenLinks tijdens de begrotingsbehandeling 2002 een motie ingediend voor onder meer de waarborging van de toegankelijkheid van de openbare ruimten. Deze motie is aangenomen. In de notitie sociale uitsluiting (januari 2002) heeft het Dagelijks Bestuur aangegeven hoe zij sociale uitsluiting wil aanpakken voor de doelgroepen: psychiatrische patiënten, verstandelijk gehandicapten en ouderen. Het beleid voor mensen met een lichamelijke handicap is onderdeel van de termijnagenda voor 2002.

Deze notitie behandelt het '*Beleid voor mensen met een lichamelijke handicap*' waarmee een kader geschetst wordt voor het te voeren beleid. Tevens wordt aandacht besteed aan de structurele inbedding van het gehandicaptenbeleid in de stadsdeelorganisatie. In algemene zin zijn onderdelen en de strekking van de brochure van GroenLinks en van de notitie van de fractie van de PvdA aangaande mensen met een lichamelijke handicap integraal onderdeel van deze notitie (bijlage 3).

## 2. Uitgangspunten lokale overheid

### 2.1 Stedelijk beleid

Met de invoering van de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) per 1 april 1994 heeft de gemeente de plicht gekregen zorg te dragen voor de verlening van woon- en vervoersvoorzieningen. De Gemeente Amsterdam heeft bijvoorbeeld voor het collectief vervoer van mensen met een lichamelijke handicap 'Stadsmobiel' opgericht.

De gemeente kan daarnaast toezien op de fysieke en mentale toegankelijkheid van openbare ruimten en gebouwen. De gemeente kan een controlerende, voorwaardstellende, initierende en stimulerende rol vervullen. De Gemeente Amsterdam heeft hiertoe in 2000 de 'Regiovisie Zorg en Dienstverlening voor mensen met een lichamelijke handicap' vastgesteld. In deze regiovisie zijn de behoeftes en wensen van mensen met een lichamelijke handicap in kaart gebracht, is het bestaande aanbod en eventuele knelpunten geanalyseerd en zijn actiepunten en mogelijke oplossingen geformuleerd. Voorts kan de gemeente door beleid bevorderen dat belemmeringen voor mensen met een lichamelijke handicap worden weggenomen. Zo is in 1998 door de Gemeente Amsterdam een stimuleringsfonds lichamenlijk gehandicapten vastgesteld voor een looptijd van drie jaar. Deze stimuleringsmaatregel is geëvalueerd en is voor een periode van drie jaar verlengd. Het doel van deze stimuleringsmaatregel is om een extra impuls te geven aan het gemeentelijk en stadsdeelbeleid voor mensen met een lichamelijke handicap<sup>1</sup>.

Voor de ontwikkeling van beleid voor mensen met een lichamelijke handicap is het van belang de doelgroep en het beleidsveld in kaart te brengen. Er zijn verschillende hoofdgroepen van handicaps te onderscheiden, te weten<sup>2</sup>:

- Een motorische handicap (een stoornis in het bewegen);
- Een zintuiglijke handicap (een stoornis bij het gebruik van de zintuigen);
- Een orgaan handicap (waarbij een orgaan niet meer goed functioneert).

Bovenstaande onderverdeling geeft aan dat het om een zeer gedifferentieerde groep gaat. Waarbij elke groep eigen wensen en behoeftes heeft. Het stedelijk beleid van de Gemeente Amsterdam voor mensen met een lichamelijke handicap is erop gericht dat, waar mogelijk, zoveel mogelijk mensen met een lichamelijke handicap zo optimaal mogelijk moeten kunnen functioneren in de samenleving.

### 2.2 Beleid van stadsdeel Amsterdam Oud Zuid

Het stadsdeel richt zich in deze notitie met name op de eerste twee categorieën namelijk mensen met een beperkte bewegingsvrijheid. Dit houdt in dat daar waar het stadsdeel bij machte is om redelijkerwijs de bewegingsvrijheid van lichamenlijk gehandicapten te verbeteren, zij zich daarvoor zal inspannen. Hierbij zoekt het stadsdeel zoveel mogelijk aansluiting bij de doelstellingen van het beleid van de Gemeente Amsterdam.

Stadsdeel Amsterdam Oud Zuid wil een leefbaar stadsdeel zijn. Dit houdt in dat het stadsdeel ernaar streeft dat de bewoners het stadsdeel ervaren als veilig, attractief en schoon met een hoogwaardig (kleinschalig, divers, goed bereikbaar, veilig en betaalbaar) voorzieningsniveau. Met de nota 'Toekomstvisie 2000 – 2010' heeft de stadsdeelraad in juni 2001 een ruimtelijk, sociaal en economisch perspectief voor het stadsdeel geformuleerd. Verschillende componenten hieruit geven invulling aan het begrip leefbaarheid, zoals attractiviteit, veiligheid, bereikbaarheid, sociale cohesie en diversiteit. Om de ambitie 'een leefbaar stadsdeel' te verwezenlijken, zijn bijdragen vanuit verschillende beleidsterreinen nodig<sup>3</sup>.

<sup>1</sup> Najaarsnotitie Wvg: vraag en aanbod, Gemeentebld 2001, bijlage T.

<sup>2</sup> Vervolnotitie beleid voor mensen met een handicap, een gemeentelijk actieprogramma, Gemeente Amsterdam (1988).

<sup>3</sup> Toekomstvisie 2000 – 2010, stadsdeel Amsterdam Oud Zuid.

Daarnaast wil Amsterdam Oud Zuid een stadsdeel zijn waarin ieder die dat wil zoveel mogelijk kans heeft deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten. Het stadsdeel streeft naar een sociale infrastructuur die alle inwoners een zo goed mogelijke startpositie geeft, kwetsbaren beschermt en faciliteiten biedt die de kwaliteit van het wonen en werken vergroten. Ook hier geldt dat vanuit diverse beleidsterreinen inspanningen noodzakelijk zijn om de ambitie 'iedereen participeert' te verwezenlijken.

In deze notitie wordt invulling gegeven aan de visie van het stadsdeel voor mensen met een lichamelijke handicap. Voor wat betreft het beleid voor mensen met een lichamelijke handicap heeft het stadsdeel zeggenschap over de openbare ruimte en een aantal openbare voorzieningen. Daarnaast heeft het stadsdeel medezeggenschap over woonfuncties, economische zaken en het eigen personeelsbeleid. Voor alle activiteiten die het stadsdeel ontplooit gelden een aantal uitgangspunten. Het gaat hierbij om:

- **Regie**  
Het stadsdeel heeft een rol als regisseur. Dit houdt in dat het stadsdeel, daar waar andere instellingen zijn belast met de uitvoering, zij op basis van beleid deze intermediairs beïnvloedt. Voor het gehandicaptenbeleid betekent dit dat het stadsdeel actief stuurt op toegankelijkheid en participatie van mensen (en toekomstige medewerkers) met een lichamelijke handicap.
- **Interactief**  
Het stadsdeel streeft naar interactieve beleidsvorming. Dit houdt in dat ook de (toekomstige) gebruikers betrokken worden bij de totstandkoming en de uitvoering van het beleid. In dit kader is het van belang om mensen met een lichamelijke handicap, daar waar wenselijk en mogelijk, te betrekken bij het beleid van en de uitvoering door het stadsdeel.
- **Integraal**  
Het stadsdeel wil integraliteit tussen de verschillende sectoren bevorderen. Dit houdt in dat verschillende beleidsterreinen met raakvlakken onderling worden afgestemd. Het gehandicaptenbeleid heeft raakvlakken met alle sectoren van de stadsdeelorganisatie en is bij uitstek een beleidsterrein waar integraliteit een noodzaak is.
- **Wijkgericht werken**  
Het wijkgericht werken is een instrument om het beleid en de daaruit voortvloeiende dienstverlening van het stadsdeel dichtbij de burgers te brengen. Diversiteit in de bevolkingssamenstelling maakt beleidsontwikkeling op wijk- en buurtniveau gewenst. In direct contact met de bewoners van een wijk kan het stadsdeel knelpunten in de wijk aanpakken. Het wijkgericht werken biedt mensen met een lichamelijke handicap de mogelijkheid om op wijkniveau aan te geven welke knelpunten zij ervaren.

### 3. Aandachtsgebieden

#### 3.1 Algemeen

Het beleidsterrein voor mensen met een lichamelijke handicap is een aandachtsgebied wat vele beleidsterreinen beslaat. Het stadsdeel streeft hierbij naar interactieve beleidsvorming. Bij de ontwikkeling van beleid wil het stadsdeel derhalve advies vragen aan (de belangenbehartigers van) mensen met een lichamelijke handicap.

#### Actiepunt:

1. Het stadsdeel zal gezamenlijk met de SGOA bekijken hoe de adviesfunctie inzake beleid ten aanzien van toegankelijkheid voor iedereen en waar noodzakelijk of wenselijk specifiek voor mensen met een lichamelijke handicap het beste vormgegeven kan worden.

In dit hoofdstuk wordt per sector ingegaan op de beleidsterreinen waar het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel actiepunten op heeft geformuleerd voor het verbeteren van de voorzieningen voor mensen met een lichamelijke handicap. Dit zijn tevens de onderwerpen waar het stadsdeel (de belangenbehartigers van) mensen met een lichamelijke handicap bij zal betrekken.

#### 3.2 Sector Welzijn, Onderwijs & Sport

Het stadsdeel Amsterdam Oud Zuid heeft een groot aantal gebouwen met een openbare functie dat een bijdrage levert aan de kwaliteit van de woon-, werk- en verblijfsomgeving. Een belangrijk deel van deze gebouwen bieden voorzieningen op het terrein van welzijn, onderwijs en sport. Voor het stadsdeel is het van belang dat deze voorzieningen algemeen toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke handicap. Daarnaast dient in samenspraak met mensen met een lichamelijke handicap bekeken worden of het voorzieningenniveau toereikend is.

#### Buurtgerichte voorzieningen op het gebied van welzijn

Veel mensen met een lichamelijke handicap hebben dezelfde hulpvraag als ouderen (55 jaar en ouder). Bij veel van de diensten die momenteel in het stadsdeel worden aangeboden voor ouderen, zouden jonge mensen met een lichamelijke handicap ook gebaat zijn. Het gaat hier om de diensten zoals ondersteuning aan mantelzorgers, de diensten van de wijkposten voor ouderen en maaltijdvoorziening. Beleid voor ouderen wordt in samenspraak met ouderen en alle partijen op het gebied van welzijn, zorg en wonen vormgegeven. De beleidskaders voor het ouderenbeleid in het stadsdeel Amsterdam Oud Zuid worden gevormd door de regiovisie ouderenzorg. Uitgangspunt van het ouderenbeleid is de vraag van ouderen zelf. In de regiovisie worden door de gemeente, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en zorgvragers afspraken gemaakt voor het aanpakken van knelpunten in ouderenzorg. Voortvloeiend uit de regiovisie is door de Gemeente Amsterdam en de stadsdelen het basispakket voor thuiswonende ouderen opgesteld. Het basispakket wordt begin 2002 aan de Stadsdeelraad ter vaststelling voorgelegd. Met dit basispakket willen de Gemeente Amsterdam en de stadsdelen vier doelen bereiken:

1. Dat ouderen in Amsterdam zo lang mogelijk actief blijven.
2. Dat kwetsbare ouderen in Amsterdam niet in een sociaal isolement raken.
3. Dat er een duidelijke samenhang is in het aanbod voor thuiswonende ouderen in Amsterdam.
4. Dat er in alle stadsdelen een bepaalde basiskwaliteit wordt geboden.

Vanaf 2003 zal in alle stadsdelen een uniform basispakket zijn met voorzieningen voor thuiswonende ouderen. In de periode 2003-2005 zal op stedelijk niveau bekeken worden in hoeverre de voorzieningen uit het basispakket ook beschikbaar dienen te zijn voor jongere mensen met een lichamelijke handicap.

Het stadsdeel is derhalve van mening dat, indien nodig, de voorzieningen uit het basispakket

uitgebreid moeten worden voor jongere mensen met een lichamelijke handicap. In de beleidsbegroting van het stadsdeel voor 2002 is de maaltijdvoorziening aan huis reeds beschikbaar voor bewoners van 65 jaar en jonger met een lichamelijke handicap. Daarnaast kunnen mensen met een lichamelijke handicap jonger dan 65 jaar een beroep doen op de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) als het gaat om de kleine woningaanpassingen en vervoer.

Actiepunt:

2. Het stadsdeel zal nader inventariseren in hoeverre jongere mensen met een lichamelijke handicap behoefte hebben aan de dienstverlening die nu reeds beschikbaar is voor ouderen. Naar aanleiding van deze inventarisatie zal het stadsdeel aangeven welk voorzieningenniveau voor deze groep wenselijk is en een voorstel doen voor de financiële dekking.

Onderwijs

Mensen met een lichamelijke handicap moeten zowel fysiek als mentaal toegang hebben tot alle mogelijke reguliere onderwijsvoorzieningen. De reguliere onderwijsvoorzieningen moeten de mogelijkheden en faciliteiten hebben om onderwijs te kunnen bieden aan mensen met een lichamelijke beperking. Derhalve is de fysieke toegankelijkheid van openbare gebouwen geregeld middels het Bouwbesluit.

Voor mensen met lichamelijke handicap die regulier danwel bijzonder onderwijs volgen, is verder een regeling voor leerlingenvervoer van kracht. Het stadsdeel toetst aanvragen voor leerlingenvervoer op basis van de Wet op het primair onderwijs (Wpo) en de 'Verordening Leerlingenvervoer stadsdeel Amsterdam Oud Zuid' (2000).

Voor wat betreft de leerlingen met leer- en opvoedingsproblemen in het reguliere basisonderwijs is een aantal jaren geleden gestart met het project Weer Samen Naar School. Op deze wijze is de toenemende uitstroom naar het speciaal onderwijs enigszins ingedamd<sup>4</sup>. Per 1 augustus 2002 zal de integratie van gehandicapten kinderen in het reguliere onderwijs per wet geregeld zijn middels de wet Leerlinggebonden financiering (LGF) van kracht gaan. Leerlingen die vanwege hun handicap in het reguliere onderwijs extra voorzieningen nodig hebben, krijgen een leerlinggebonden budget (rugtas).

Recreatie en sport

De Gemeente Amsterdam speelt een initiërende rol bij het ontwikkelen van een sportaanbod en de toegankelijkheid van sportvoorzieningen voor mensen met een lichamelijke handicap. Daarnaast ontwikkelt het stadsdeel op dit moment op stadsdeelniveau een beleidskader Sport & Recreatie. Dit beleidskader gaat in op de substantiële bijdrage die sport en recreatie kan leveren aan de leefbaarheid van het stadsdeel en de participatie van haar inwoners. Op het gebied van leefbaarheid betekent dit voor mensen met een lichamelijke handicap dat sport- en recreatieve voorzieningen zich zoveel mogelijk in de directe leefomgeving moet bevinden (vanuit het oogpunt van bereikbaarheid en toegankelijkheid). Op het gebied van participatie kunnen sport- en recreatieve voorzieningen een rol vervullen in het kader van de sociale integratie van onder andere lichamelijk gehandicapten. Het sport- en recreatiebeleid van het stadsdeel is er onder meer op gericht om de sportparticipatie van gehandicapten te verhogen<sup>5</sup>.

Momenteel wordt vanuit het stadsdeel bekeken of het realiseren van een instructiebad in het Zuiderbad mogelijk is. Voor het programma van eisen is in juni 2001 een bijeenkomst georganiseerd door het stadsdeel met de toekomstige gebruikers van het Zuiderbad. Doel van deze bijeenkomst was de behoeften te inventariseren ten aanzien van de (technische) wensen van de toekomstige gebruikers van dit instructiebad.

<sup>4</sup> Najaarsnotitie Wvg: vraag en aanbod, Gemeentebld 2001, bijlage T

<sup>5</sup> Beleidsnota Sport & Recreatie 2001, stadsdeel Amsterdam Oud Zuid november 2001.

Actiepunt:

3. In het kader van het sport- en recreatiebeleid van het stadsdeel is een nadere uitwerking van de vraag naar en het aanbod aan sportieve activiteiten voor (met name jongere) lichamelijke gehandicapten noodzakelijk.

### 3.3 Sector Stadsdeelwerken

#### Openbare ruimte

Integraal werken inzake beleid openbare ruimte (herinrichting en toegankelijkheid) is een vereiste. Het stadsdeel besteedt extra aandacht aan de winkelstraten en het zoveel mogelijk obstakelvrij maken van de openbare ruimte voor mensen met een lichamelijke handicap.

In 1998 heeft het toenmalig stadsdeel Zuid de beleidsnota 'Buiten: Gewoon Goed' vastgesteld. Doel van de beleidsnota is het bieden van een kader en leidraad voor de inrichting van de openbare ruimte, zowel voor nieuwe ontwikkelingen (herprofilering) als voor de dagelijkse beheer- en onderhoudswerkzaamheden. Het stadsdeel gaat deze beleidsnota in 2002 evalueren. Afhankelijk van de evaluatie zal het beleid ook geëffectueerd worden voor De Pijp.

Door bijvoorbeeld het voorschrijven van materialen en een ordelijke plaatsing van straatmeubilair (onder andere fietsenrekken, banken, paaltjes) wordt een verhoging van de esthetische waarde van de straat beoogd. Daarnaast besteedt het stadsdeel aandacht aan:

- Voldoende doorrijdruimte voor rolstoelgebruikers:  
Fietsenrekken worden zoveel mogelijk op koppen en voorzieningeneilanden geplaatst. Indien dit niet mogelijk is dan dient er voldoende ruimte (minimaal 1,50 meter) opengelaten te worden voor de loop- en rijlijn.
- Verlaagde trottoirs bij oversteek plaatsen:  
Bij herinrichting van de openbare ruimten worden de verlaagde trottoirs standaard toegepast.

Naast aandacht voor de rolstoelgebruiker dient vanuit het beleid openbare ruimte ook aandacht besteed te worden aan de wensen van mensen met een visuele handicap. Hier spelen regelmatig tegenstrijdige belangen. Mensen met een lichamelijke handicap hebben baat bij een verlaagde trottoir op oversteekplaatsen terwijl voor mensen met een visuele handicap een verhoogde stoeprand beter herkenbaar is. In dit kader streeft het stadsdeel naar toegankelijkheid van de openbare ruimte voor een zo groot mogelijke groep. Afstemming met de richtlijnen van de SGOA is op dit terrein een vereiste.

Actiepunt:

4. Het stadsdeel zal, gezamenlijk met de SGOA, een lijst met criteria vaststellen waaraan de openbare ruimte moet voldoen om toegankelijk te zijn voor mensen met een lichamelijke handicap.
5. Het Dagelijks Bestuur zal in haar herinrichtingvoorstellen rapporteren hoe deze voorstellen getoetst zijn aan de criteria voor toegankelijkheid openbare ruimte voor mensen met een lichamelijke handicap.

### 3.4 Sector Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling

De sector Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling houdt zich bezig met het ontwikkelen van beleid met betrekking tot de onderwerpen ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, welstand, monumenten, economische zaken, werkgelegenheid, milieu, verkeer en parkeren. Per beleidsonderwerp wordt het beleid uitgevoerd volgens een kwaliteit die is vastgelegd in startnotities en / of projectplannen.

#### Toegankelijkheid (openbare) gebouwen en voorzieningen

De toegankelijkheid van (openbare) gebouwen en voorzieningen is voor mensen met een lichamelijke handicap een eerste vereiste om een zelfstandig leven te kunnen leiden. Derhalve is het verbeteren en waarborgen van de toegankelijkheid van (openbare) gebouwen en voorzieningen in het stadsdeel noodzakelijk. Bij nieuwbouw moet voor wat betreft de toegankelijkheid aan een aantal minimumeisen worden voldaan, zoals in het Bouwbesluit vastgelegd. Het Bouwbesluit biedt een kader voor de toegankelijkheid, toetsing dient structureel te gebeuren.

Voor de stadsdeelnkantoren geldt dat zij zo veel mogelijk toegankelijk gemaakt zijn voor mensen met een lichamelijke handicap. De entree van de Karel du Jardinstraat 65 heeft lage drempels en brede deuren die automatisch open gaan. Voor bezoekers en medewerkers van Koninginneweg 1 die moeite hebben met de trap, is het pand via de achteringang van het gebouw (met plankier en lift) eenvoudig toegankelijk.

#### Actiepunt:

6. Gezamenlijk met de SGOA zal het stadsdeel (aanvullende) toegankelijkheidseisen vaststellen voor de toegankelijkheid van openbare gebouwen en voorzieningen in het stadsdeel.

#### Winkelstraten

In 2002 zal het 'Plan van Aanpak Winkelstraten' worden vastgesteld. Het plan van aanpak is een kader voor de (toekomstige) inrichting van de winkelstraten in het stadsdeel. Middels het afsluiten van convenanten met ondernemers in de winkelstraten wordt getracht de kwaliteit van de winkelstraten te verhogen op het vlak van openbare ruimte, branchering, veiligheid, promotie en bereikbaarheid. In maart 2001 is het eerste convenant afgesloten voor de Beethovenstraat. Het Dagelijks Bestuur is voornemens een soortgelijk convenant af te sluiten in 2002 voor de Van Woustraat.

#### Actiepunt:

7. Ten aanzien van de inrichting van de winkelstraten gelden actiepunten 4 en 5 van deze notitie.

#### Wonen: renovaties en bouwprojecten

Het stadsdeel wil de differentiatie van het woningbestand op allerlei manieren realiseren. In 2002 zal de nota Wonen worden afgerond. Hierin wordt aangegeven wat de beleidsvoornemens zijn op het gebied van volkshuisvesting tot 2006. Het gaat hierbij om onderwerpen als de kwaliteit van de bestaande bebouwing, de grootte van de woningen, het aanbod van woningen voor specifieke doelgroepen en het aantal woningen in de kernvoorraad. De verschillende beleidsvoornemens zullen per wijk gepresenteerd worden.

Op stedelijk niveau is een convenant afgesloten 'Beleidsvereenkomst Wonen 2001 – 2002' tussen de centrale stad, Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties, Huurdersvereniging Amsterdam en de stadsdelen. In dit convenant zijn afspraken vastgelegd over de (kwaliteit van) de woningvoorraad in Amsterdam. De woonwensen van mensen met een lichamelijke handicap zijn ook hierin meegenomen. Mensen met een lichamelijke handicap hebben vaak een aangepaste woning nodig. In het kader van de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) worden kleine woningaanpassingen (tot €1.360) voor mensen met een lichamelijke handicap gesubsidieerd door het stadsdeel. Op basis van een medische indicatie worden grote woningaanpassingen vergoed vanuit de WVG-middelen van de Gemeente

Amsterdam. Woningen die al bij de bouw levensloopbestendig zijn gebouwd, zijn makkelijker en goedkoper aan specifieke handicaps aan te passen. In de bestaande bouw is het bouwkundig lastig woningen aan te passen voor mensen met een lichamelijke handicap. In de 'Beleidsvereinkomst Wonen 2001 – 2002' is afgesproken dat 80% van de nieuwgebouwde woningen zo gebouwd moeten worden dat zij geschikt zijn of geschikt te maken zijn voor ouderen en mensen met een lichamelijke handicap.

Actiepunt:

8. Bij renovatie- en nieuwbouwprojecten zal het stadsdeel stimuleren en bewaken dat daar waar mogelijk levensloopbestendig gebouwd wordt.

Mobiliteit en parkeren

Op stedelijk niveau is het collectief vervoer voor mensen met een lichamelijke handicap geregeld vanuit de WVG-middelen middels Stadsmobiel. Over Stadsmobiel komen veel klachten binnen. Momenteel wordt het functioneren van Stadsmobiel door de Gemeente Amsterdam geëvalueerd om te bekijken hoe een structurele kwaliteitsverbetering gerealiseerd kan worden. Deze verbeteringen worden momenteel in voorbereiding<sup>6</sup>.

Het stadsdeel is verantwoordelijk voor de verkeersmaatregelen en verkeersbesluiten in Amsterdam Oud Zuid, hieronder valt onder meer het parkeerbeleid. Mensen met een lichamelijke handicap kunnen een aparte gehandicaptenparkeervergunning krijgen voor een gereserveerde parkeerplaats op kenteken voor de deur. Toewijzing van deze gehandicaptenparkeervergunning gebeurt op basis van een indicatie van de GG&GD. Invaliden die niet in Amsterdam woonachtig zijn, kunnen tevens drie uur gratis parkeren, mits zelfrijdend en in het bezit zijn van een landelijke invalidenparkeerkaart, of een dagkaart ophalen bij één van de servicepunten van de dienst Stadstoezicht. De invalidendagkaart is gratis en kan alleen bij de servicepunten van de dienst Stadstoezicht worden afgehaald. Verder kent het stadsdeel een aantal algemene invalidenparkeerplaatsen. Het toewijzen van algemene invalidenparkeerplaatsen gebeurt op ad hoc basis, het gaat hier vooral om locaties die een groot publiek aantrekken (winkelstraten, het Museumplein). Op stedelijk niveau wordt momenteel het aantal algemene invalidenparkeerplaatsen in kaart gebracht. Daarnaast kunnen ouderen (65+) en invaliden voor hun bezoek kraskaarten aanschaffen. Hiermee kunnen familie en kennissen voor de helft van de prijs parkeren.

Sommige mensen met een lichamelijke handicap zijn voor hun mobiliteit aangewezen op bijzondere hulpmiddelen: een overdekte buitenwagen (Canta) of een open buitenwagen (scootmobiel). In het kader van de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) wordt vanuit de Gemeente Amsterdam, op basis van een medische indicatie van de Stichting Tot&Met, subsidie verleend aan bewoners van Amsterdam om in dergelijke gevallen de goedkoopste adequate voorziening aan te schaffen. Indien een Canta op straat, dat wil zeggen op een gangbare parkeerplaats wil parkeren dient de Cantagebruiker daarvoor een gehandicaptenparkeervergunning aan te vragen. Voor het parkeren op de stoep-troittoir is geen parkeervergunning nodig, want de Canta is geen motorvoertuig en mag op die plekken vrij geparkeerd worden. Toewijzing vanuit de WVG voor een scootmobiel vindt alleen plaats indien een afgesloten stalling aanwezig is, anders is er geen mogelijkheid tot verzekering. Vanuit de ruimtelijke juridische regelgeving (bestemmingsplannen) wordt 'bebouwing' in de openbare ruimte in het algemeen tegengegaan c.q. in ieder geval niet gestimuleerd.

Het stadsdeel is van mening dat belemmeringen in het kader van mobiliteit en parkeren opgelost moeten worden.

<sup>6</sup> Najaarsnotitie Wvg: vraag en aanbod, Gemeentebld 2001, bijlage T

Actiepunt:

9. Het stadsdeel zal met betrekking tot mobiliteit en parkeren voor mensen met een lichamelijke handicap ruimtelijke oplossingen zoeken voor de stalling van scootmobielen. Hierbij is het van belang tevens vast te stellen voor wie deze regelgeving van toepassing is.
10. Afhankelijk van de stedelijke inventarisatie zal het stadsdeel nader onderzoeken of het huidige niveau van algemene invalidenparkeerplaatsen in het stadsdeel toereikend is.

3.5 *Sector Publiekszaken*

Verbeteren van de communicatie(voorzieningen)

Stadsdeel Amsterdam Oud Zuid heeft twee kantoren waar bewoners en ondernemers terecht kunnen voor informatie, vergunningen en diverse diensten, zoals het aanvragen van een paspoort of rijbewijs. Om de toegankelijkheid van de publieksdiensten voor alle inwoners van het stadsdeel te waarborgen zijn deze op de begane grond van de stadsdeelkantoren gehuisvest. Verder wordt momenteel onderzocht in hoeverre de bewegwijzering op de beide stadsdeelkantoren voor gehandicapten leesbaar en / of herkenbaar is.

De raadszaal van de Koninginneweg is verder voorzien van een ringleiding, waardoor slechthorenden raadsvergaderingen en bijeenkomsten beter kunnen volgen.

Bij het opstellen van brieven, brochures en andere schriftelijke informatiemiddelen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met slechthorenden door een heldere en duidelijke opmaak, niet te veel tekst en het gebruik van een niet te kleine lettergrootte.

De internetsite van stadsdeel Amsterdam Oud Zuid is eveneens toegankelijk voor blinden en slechthorenden. De lettergrootte op het scherm is afhankelijk van de browser van de bezoeker, slechthorenden kunnen daarmee de site in grote letters lezen. Ook de speciale leesmachine waarmee blinden internetpagina's kunnen lezen, heeft geen moeite met de internetsite van het stadsdeel. Voor doven en slechthorenden biedt de internetsite (en het emailadres van Amsterdam Oud Zuid) een extra mogelijkheid om schriftelijk informatie op te vragen of klachten door te geven.

Actiepunt:

11. Aandacht voor goed leesbare en herkenbare bewegwijzering in beide stadsdeelkantoren.

Buurtschouwen

In het kader van de nota Wijkgericht werken in Amsterdam Oud Zuid (2000) worden in het stadsdeel buurtschouwen gehouden. Door deze buurtschouwen worden knelpunten in de wijk gesignaleerd.

Onderwerpen die hier aan de orde komen zijn: openbare ruimte, verkeerssituatie, voorzieningen.

In het kader van het krachtig jeugdbeleid is het stadsdeel een jeugdmonitor aan het ontwikkelen.

Momenteel is het stadsdeel aan het bekijken of de uitkomsten van de jeugdmonitor onderdeel kan zijn van de wijkplannen in het kader van het wijkgericht werken.

Gelijk aan het jeugdbeleid is het stadsdeel van mening dat structurele aandacht voor de positie van mensen met een lichamelijke handicap gewaarborgd kan worden als bij de buurtschouwen structureel een 'gehandicaptenparagraaf' wordt toegevoegd (conform actiepunten 4 en 5). Hierdoor kan op wijkniveau vastgesteld worden waar de knelpunten zijn en wat er voor mensen met een lichamelijke handicap gedaan moet worden om deze knelpunten op te lossen.

Actiepunt:

12. Bij buurtschouwen zal het stadsdeel, in samenwerking met de SGOA, actief de mensen met een lichamelijke handicap uitnodigen.
13. In de verslaglegging van de buurtschouwen dient standaard een paragraaf (toegankelijkheid voor) mensen met een lichamelijke handicap toegevoegd te worden en zullen tevens oplossingen worden aangedragen daar waar aanpassingen noodzakelijk zijn.

### 3.6 *Concernstaf*

#### Diversiteit personeelsbestand

Mensen met een lichamelijke handicap moeten gelijke kansen hebben op de arbeidsmarkt. Naast dat de fysieke toegankelijkheid van gebouwen vaak voor problemen zorgt, kan er ook sprake zijn van een gebrek aan mentale toegankelijkheid. Veel bedrijven, instellingen en overheden lijken moeite te hebben om hun deuren open te zetten voor mensen met een (arbeids)handicap. Dat het stadsdeel een actief beleid voert voor medewerkers die tijdelijk of permanent arbeidsongeschikt zijn of worden, blijkt uit de volgende feiten. Zowel de Koninginneweg als de Karel du Jardinstraat heeft invalidentoiletten op meerdere verdiepingen. Het merendeel van de werkplekken op de stadsdeelkantoren is toegankelijk voor mensen met een lichamelijke handicap. Op de 2<sup>e</sup> verdieping van het stadsdeelkantoor op de Koninginneweg is een invalidenlift geïnstalleerd om het niveauverschil op deze verdieping te overbruggen. Om zijn werkzaamheden te kunnen blijven uitvoeren is voor een medewerker een lift geïnstalleerd om van het souterrain in de archiefkelder te kunnen komen. In de 'Regeling uitgifte bedrijfsparkeervergunningen' staat de categorie 'op medische gronden' als eerste in de rangordening opgenomen, op grond waarvan momenteel zes medewerkers een vergunning hebben. Twee medewerkers ontvangen een taxivergoeding, voor vier personen is de werkplek ingrijpend aangepast en voor een medewerker is de gelegenheid gecreëerd van telewerken.

Het beleid van stadsdeel Amsterdam Oud Zuid is erop gericht dat de samenstelling van het ambtelijk apparaat een afspiegeling is van de Amsterdamse beroepsbevolking. Er ligt geen wettelijke normstelling voor het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten. Wel is ooit in het kader van de Wet Arbeidsgehandicapte Werknemers (WAGW) een quotumverplichting van 3-5% voorgesteld, die echter nooit is aangenomen. Deze verplichting gold voor medewerkers die een (gedeeltelijke) uitkering ontvangen op basis van de WAO (of vergelijkbare uitkering) dan wel voor wie een specifieke voorziening is getroffen. Het aandeel in dienst zijnde medewerkers dat onder deze definitie zou vallen, bedraagt voor het stadsdeel 5%. Daarom ziet het stadsdeel geen aanleiding haar beleid aan te passen, maar het huidige beleid te intensiveren.

#### **4. Intersectorale organisatie**

Beleid voor mensen met een lichamelijke handicap is beleid dat op verschillende onderdelen, vanuit verschillende sectoren en vanuit verschillende verantwoordelijkheden wordt ontwikkeld binnen de stadsdeelorganisatie en de Gemeente Amsterdam. Het scheppen van een kader waarbinnen de 'gehele stadsdeelorganisatie' betrokken is bij het gehandicaptenbeleid is wenselijk. De coördinatie van dit beleid valt onder de verantwoordelijkheid van de Wethouder Welzijn. Tevens wordt een coördinerend ambtenaar vanuit de sector Welzijn, Onderwijs & Sport aangewezen die toeziet op de structurele inbedding van gehandicaptenbeleid in de stadsdeelorganisatie. Hiervoor zal een intersectoraal overleg gehandicaptenbeleid ingesteld worden. Beleidsambtenaren die op hun beleidsterreinen rekening dienen te houden met het beleid ten aanzien van mensen met een lichamelijke handicap zullen aan dit overleg deelnemen. Het intersectoraal overleg gehandicaptenbeleid zal de uitvoering van de actiepunten uit deze notitie monitoren. Voorts zullen gevraagde en ongevraagde adviezen vanuit de doelgroep in dit overleg aan de orde worden gesteld.

Het stadsdeel zal jaarlijks aan de hand van de beleidsbegroting een voorstel doen van onderwerpen die in het betreffende begrotingsjaar ter advisering voorgelegd zullen worden. Deze adviesvragen zullen voorbereid worden door het intersectoraal overleg gehandicaptenbeleid. Per onderwerp dient vastgesteld te worden bij welke beleidsdocumenten en in welk stadium (bij de planontwikkeling danwel bij het eindadvies) de adviezen gevraagd zullen worden. Jaarlijks zal de coördinerend wethouder in januari een voorstel voorleggen aan de commissie voor de adviesvragen vanuit het stadsdeel.

#### Actiepunt:

14. Het stadsdeel zal een intersectoraal overleg gehandicaptenbeleid instellen, waardoor het beleid voor mensen met een lichamelijke handicap ingebed wordt in de gehele stadsdeelorganisatie.

## 5. Financiële paragraaf

In deze notitie is een kader geschetst voor het te voeren beleid. Tevens is aandacht besteed aan de structurele inbedding van het gehandicaptenbeleid in de stadsdeelorganisatie. In dit hoofdstuk wordt het financiële kader weergegeven zowel vanuit het stedelijk beleid als vanuit het stadsdeelbeleid. Hierbij zal aangegeven worden welke middelen het stadsdeel reeds beschikbaar heeft voor het uitvoeren van het beleid voor mensen met een lichamelijke handicap en waar in de toekomst (voor de uitvoering van deze notitie) geld voor nodig zou kunnen zijn.

Met betrekking tot de verdere uitwerking van de actiepunten zullen eventuele budgettaire gevolgen meegenomen worden in de jaarlijkse begrotingsbehandeling c.q. als separate voorstellen.

De Gemeente Amsterdam (Dienst Welzijn Amsterdam) heeft in 2001 een stimuleringsfonds gehandicapten (2001-2003) vastgesteld voor een looptijd van drie jaar (€6,13 miljoen). Uit dit fonds kunnen incidentele bedragen worden verstrekt op een aantal aandachtsgebieden, te weten: wonen, toegankelijkheid gebouwen, toegankelijke stad, onderwijs en sociale, culturele en maatschappelijke participatie<sup>7</sup>.

Daarnaast beschikt de gemeente Amsterdam over de WVG-middelen. De WVG voorziet in het ter beschikking stellen van op het individu gerichte hulpmiddelen. Met deze middelen kunnen onder meer het vervoer en de woningaanpassingen vergoed worden. De uitvoering van de kleine woningaanpassingen valt onder de verantwoordelijkheid van het stadsdeel. Jaarlijks wordt aan Amsterdam Oud Zuid een budget van €72.605,- beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de kleine woningaanpassingen.

De SGOA zal in het kader van haar rol als belangenbehartiger de taak van adviseur voor het jaar 2002 bekostigen uit eigen financiële middelen. De structurering van het gehandicaptenbeleid binnen het stadsdeel zal in 2002 van start gaan. Voor 2003 zal nader bekeken worden of voor de adviestaak gehandicaptenbeleid extra middelen vrijgemaakt dienen te worden.

---

<sup>7</sup> Najaarsnotitie Wvg: vraag en aanbod, Gemeentebld 2001, bijlage T.